

LES TERRASSES D'AIGUAFREDA

ARQUITECTURA INTERNACIONAL, UN PARC ACOMODAT A LA GEOGRAFIA COSTANERA, FESTES SOCIALS I LUXE A DOJO

Al llarg de la nostra Costa Brava trobem cases d'estiueig que han passat a la història per haver acollit actes socials, sovint en marcs incomparables situats vora mar. Poques, però, disposen com la que ens ocupa d'un extens jardí envoltat per un paisatge natural gairebé intacte, un singular edifici d'autor i una història plena d'alts i baixos amb successos que parlen de tragèdia i passió. Aquest indret privilegiat és Les Terrasses d'Aiguafreda (Begur), que inclou l'històric Park Pella i la casa Enrich.

MARC LEMONCHE-COLL > TEXT
ROSSEND CASANOVA > FOTOS

El nostre passeig comença al cap sa Sal, a l'alçada de l'hotel homònim que tanta fama portà a la Costa Brava. Tot i la seva curta existència com a establiment d'alt nivell sota la direcció de la família del Dr. Andreu, a mitjan anys seixanta no hi havia personatge de renom que no s'hi deixés veure. És el cas, per exemple, de Carmen Amaya, de Modest Cuixart, i fins i tot d'estrelles internacionals com Liz Taylor, que va rodar a Begur *De sobte, l'últim estiu* (1959). Tampoc hi va faltar la visita obligada del cap d'Estat, el general Franco, durant una escala amb el seu iot Azor.

Deixem enrere els hostes de Cap sa Sal i agafem el camí de ronda que segueix la badia de sa Tuna cap a Aiguafreda. La bellesa captivadora d'aquest tall de costa no deixa indiferent a ningú, ni

als pins, que semblen voler acaronar amb les seves branques les ones que es rompen als rocams. La mateixa aigua, blava i a vegades turquesa, banya aquest racó agrest i rocós ambientat per l'olor que desprenen els pins i pel cant de les cigales, tal com va escriure el poeta Joan Vinyoli en evocar un passeig entre Aiguafreda i Aiguablava.

La bellesa captivadora d'aquest tall de costa no deixa indiferent a ningú, ni als pins, que semblen voler acaronar les ones dels rocams

>> Vista des de l'estany de casa Enrich, amb la cala d'Aiguafreda al fons.

Del costat de muntanya hi ha poques construccions i, precisament gràcies a aquesta poca densitat, són molts els que troben en aquest bell indret un lloc inhòspit, la solitud i la calma del qual són les característiques més preuades per als qui es vulguin envoltar de pau i de natura mediterrània.

A mig camí de la indiana i burgesa cala de sa Tuna, i a resguard del puig Rodó, arribem a Aiguafreda. És el mateix indret que en temps pretèrits l'escriptor Ramon Muntaner denominà *Cap de Begur*, lloc d'enfrontaments bèl·lics, d'atacs pirates i de llargues jornades de pesca de peix i corall.

De seguida trepitgem una plataforma enllosada que ocupa bona part de la riba, herència del moll que s'hi construï a principi del segle xx com a embarcador privat. I com en la majoria de cales, també hi trobem pendents pronunciats per on s'escola l'aigua d'una petita riera. I novament els pins. Els esvelts arbres guaiten l'horitzó i acaparen el paisatge, plantats sobre unes terrasses que salven els desnivells del terreny.

L'origen de la finca

Si ens remunten cent anys enrere, la major part dels terrenys d'aquesta zona pertanyien a la família Tayà, que regentava la naviliera del mateix nom. Sabem que els Tayà sol·licitaren, a principi de segle, permís per fer actuacions a la riera d'Aiguafreda i altres millores generals. Aquests treballs assentaren les bases de la urbanització de la cala, on, molt probablement, els Tayà foren durant un temps uns dels seus pocs habitants. Els grans canvis, però, no van tardar a arribar, i ho van fer de la mà d'un controvertit personatge: José Antonio Pella i Tort, descendent de l'historiador begurenc Josep Pella i Forgas i d'una nissaga vinculada al suro i al comerç de corall. Es diu que

>> Una de les terrasses del Park Pella, amb les escales que menen als jardins, en una foto de principi de segle passat i en una d'actual.

els Tayà varen vendre els terrenys a Pella després d'haver viscut, a la mateixa cala, el tràgic accident d'un fill.

José Antonio Pella, home de negocis i de bona vida, fou qui realitzà gran part de les obres d'urbanització d'Aiguafreda i el condicionament de la carretera que duu a sa Riera. La transformació del lloc, però, no va ser vista amb bons ulls per tothom i el mateix Pla va titllar de «fastuositat inusitada» les obres realitzades.

El Park Pella

Va ser així com Pella construï en aquest indret privilegiat un jardí botànic, i fins i tot hi pensava aixecar el casino més luxós d'Europa. El jardí, batejat com a Park Pella, és un conjunt d'inspiració noucentista distribuït en terrasses que salven el desnivell i des de les quals es tenen magnífiques vistes a la cala i a

Conforme s'hi passeja s'hi troben boniques fonts, una pista de ball custodiada per escultures d'animals, corriols que porten aigua...

bona part de la badia de sa Tuna. Conforme s'hi passeja s'hi troben boniques fonts, una pista de ball custodiada per escultures d'animals, corriols que porten aigua i fins i tot una bella pèrgola de pedra amb travessers de fusta. Per si no n'hi hagués prou, sembla ser que Pella hi va fer instal·lar el Pavelló de Noruega de l'Exposició Internacional de Barcelona de 1929, avui desaparegut. I també de la capital, en un clar gest esnob, en va fer dur els fems per adobar tot el terreny.

En aquest sumptuós entorn arribà a passejar-s'hi amb Francesc Macià, i algunes veus apunten que el lloc donava per a tant que també el freqüentà amb companyies femenines.

El que sí que queda clar és que Pella no escatimà recursos en aquell projecte, ni en els altres que tenia entre mans, alguns per al gaudi de la població, com la celebració del concurs de Miss Begur. Tal com ens comenta el begurenc Marià Frigola, la modernització del poble es deu, en part, al llegat de Pella. La seva cara amable i emprenedora, però, ocultava una part fosca, i la seva vida hedonista i luxosa, juntament amb la seva faceta de prestador, ben aviat van despertar els recels de més d'un. De fet, l'empresari barceloní Fèlix Estrada escrigué a les seves memòries *Cincuenta años de empresario a pecho descubierto*

>> *La casa Enrich vista des dels jardins de Les Terrasses.*

>> *El sortidor d'aigua, amb la badia de sa Tuna al fons.*

que, a la finca de Begur, Pella finançava les seves festes amb els diners dels altres. I si seguim la història, sembla que era cert, ja que abans que esclatés la Guerra Civil Pella va desaparèixer i deixà un munt de deutes.

Va ser així com la idíl·lica Aiguafreda caigué en l'oblit mentre gran part de la fortuna de Pella s'intervenía i anava a subhasta. Un d'aquests béns era la casa que tenia al bell mig de Begur i que actualment és la seu de l'Ajuntament.

No és d'estranyar, doncs, que quan es pregunta per aquests fets a la gent del poble, la història agafi encara més intensitat, perquè l'abast de la fallida va ser tan important que, si bé alguns creditors eren de l'Empordà, el deute arribà fins a Barcelona.

La casa dels Enrich

Els anys cinquanta, Aiguafreda va viure vents de canvi. Possiblement per allunyar-se de la dura postguerra i per vincular-se amb una Costa Brava que s'obria al turisme, la família d'industrial Enrich comprà la finca i alguns dels seus membres hi situaren la seva residència d'estiueig, repartits en diferents edificis. Amb els Enrich van tornar les festes i els actes socials als jardins del Park Pella. Els joves estiuejants de la veïna sa Tuna aviat compartiren jocs i be-

renars amb els nous inquilins d'Aiguafreda, ja fos divertint-se a la pista de ball o passejant pels jardins. La finca tornà a ser neuràlgica, fins al punt que la històrica revista de varietats de sa Tuna s'hi arribà a representar en alguna ocasió.

El testimoni d'aquesta vida social, renovada i perllongada en el temps, el trobem anys més tard en una crònica sobre una festa celebrada en una de les cases de la cala i a la qual assistí el jovent més selecte de la classe alta catalana.

A principi dels anys setanta, els Enrich sentiren la necessitat de disposar d'un habitatge més adequat als nous temps, i encarregaren un edifici de nova planta a l'arquitecte Josep Pratsmarsó, que arribà a traslladar la seva residència a Mont-ras per seguir de prop els seus projectes a l'Empordà. El resultat no podia haver estat millor. La construcció, d'arquitectura sobria, moderna i funcional, és fruit del treball d'integració de l'edifici amb la natura i l'equilibri dels espais interiors amb els exteriors. De fet, un dels elements

La família d'industrial Enrich comprà la finca i alguns dels seus membres hi situaren la seva residència d'estiueig, repartits en diferents edificis

característics de la nova casa són les grans obertures i els espais de transició, de manera que els salons, els porxos i les terrasses perden els seus límits i es fusionen en un únic conjunt.

La seva distribució i orientació a migdia, a part de lògica i pràctica, ofereix unes vistes excepcionals des dels salons i, molt especialment, des dels dormitoris. Acompanyada d'un annex per a convidats i d'una gran piscina, la casa Enrich va ser completada el 1973.

Arribem al final del nostre passeig deixant enrere l'elegant casa de Pratsmarsó (avui pràcticament intacta) i els fabulosos jardins on encara ressonen les festes i els actes socials que s'hi varen celebrar. Travessem l'entrada de la finca pel costat de muntanya i, sense deixar de mirar enrere, al costat de la gran reixa observem com un rètol, amb una figura que representa un cap de lleó, ens acomiada de Les Terrasses d'Aiguafreda.

Cent anys després, però, la seva història no s'acaba. Qui vulgui formar part d'aquest racó privilegiat i sàpiga apreciar la seva bellesa, ara té la possibilitat de viure'l de molt a prop. Les Terrasses esperen algú que continuï aquesta història de luxe vora mar.

Marc Lemonche-Coll
és secretari jurídic.